

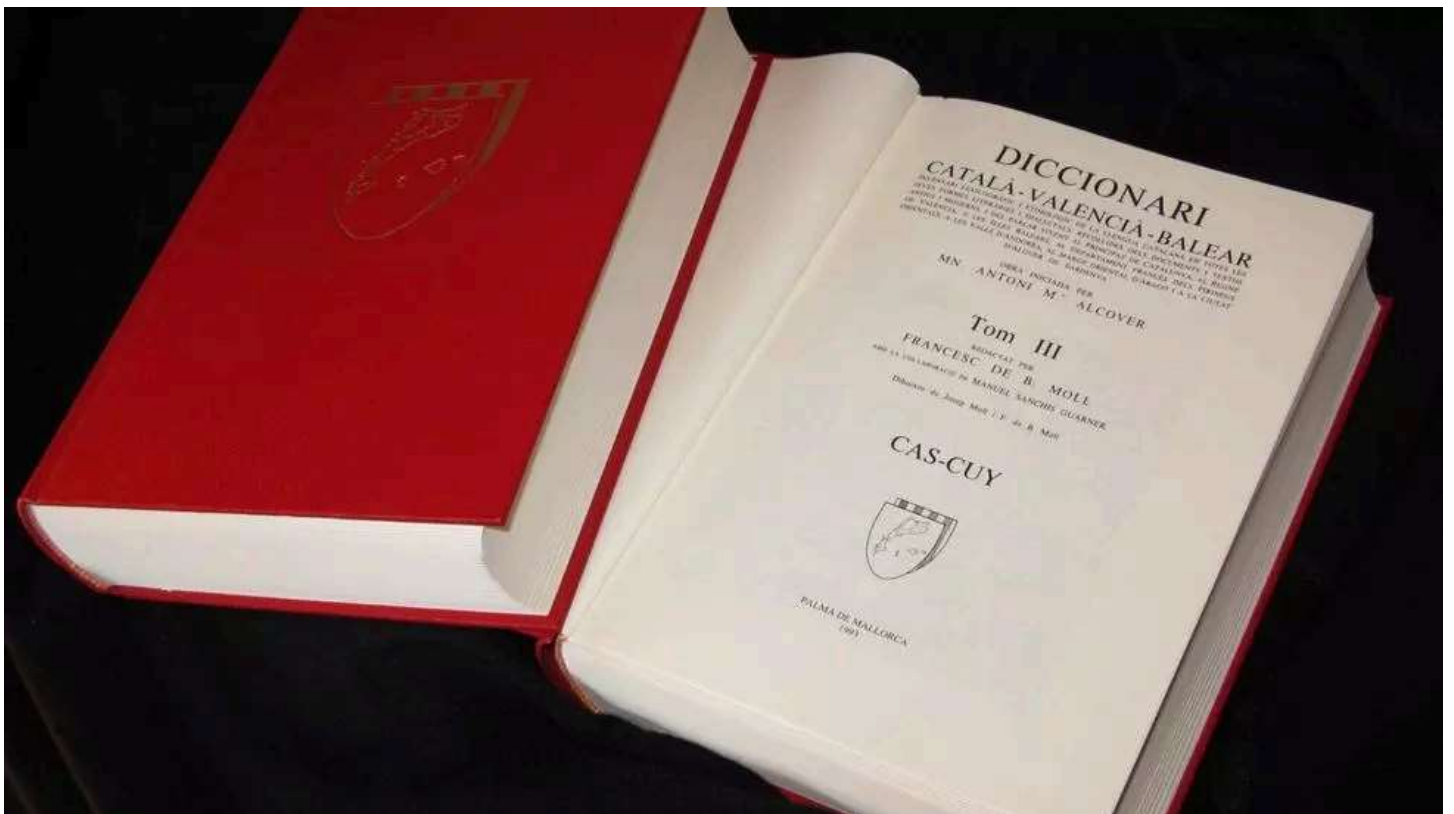
Joan Ridao

[+ SEGUEIX-ME](#)

07/09/2024

Doctor, què li passa al català?

🕒 3 min

Calen consensos polítics i socials per a augmentar l'ús del català VIQUIPÈDIA

Un informe del flamant Departament de Política Lingüística fet públic pel Govern, constata, talment com un informe mèdic, que l'ús social del català ha passat entre 2003 i 2018 del 49% al 41%, explica aquesta situació preocupant –que no apocalíptica– perquè en escenaris plurilingües els usos es decanten progressivament cap a la llengua més poderosa. A casa nostra això és una realitat ben eloqüent, vista la

preponderància del castellà, en gran part a causa del fenomen migratori, tot i que no es pugui menystenir el nombre de parlants no nadius. Amb tot, no cal dir que la situació al Principat és comparativament millor que en altres zones del domini lingüístic perquè el coneixement, ús i adhesió a la llengua són més grans i la protecció legal i les polítiques de foment, més vigoroses.

Inscriu-te a la newsletter Pensem

Les opinions que et fan pensar, t'agradin o no

INSCRIU-T'HI

La situació general no és bona, doncs. Però aquest no és un problema matemàtic o físic que tingui una solució unívoca. No vull dir amb això que sigui un problema insoluble i que el declivi sigui un fet inexorable. Vull dir que, com bé proposa el Govern, l'increment del coneixement i de l'ús social de la llengua dependrà de si nosaltres mateixos som capaços de revertir algunes actituds i d'implantar alguns hàbits com, per exemple, el de no canviar de llengua d'entrada, el d'adreçar-nos als altres en castellà per defecte, o fins i tot que els puristes deixin de canonitzar determinades formes i no estigmatitzin el català de joves com la Mushkaa.

Un dels grans problemes de fons, a parer meu, és la persistent concepció supremacista i castellanitzadora que persisteix a Espanya

El document del Govern, sense esmentar el Pacte Nacional, que s'ha de signar al novembre, admet que això només serà possible si som capaços, en aquest sentit, de construir consensos socials amplis al marge de les contingències ideològiques. Com va passar en ple tardofranquisme, en l'Assemblea de Catalunya, una mostra de catalanisme popular i d'antifranquisme hegemnitzada per comunistes i socialistes, que va impulsar l'oficialització del català (Rafael Ribó). O amb l'aprovació de la llei de normalització lingüística del 1983, en què van ser decisius socialistes com Pepe González o Marta Mata. Fins i tot amb l'aprovació de la menys pacífica llei de política lingüística del 1998, i, per descomptat, amb l'acord *ecumènic* del 2022 sobre el nou marc lingüístic a l'escola, per parar els peus al fanatisme desencadenat pel TSJC amb el 25% de castellà.

Cal que el plurilingüisme es normalitzi als tribunals i a l'Administració de l'Estat, com reclama el Comitè de Ministres del Consell d'Europa

Ara bé, un dels grans problemes de fons, a parer meu, és la persistent concepció supremacista i castellanitzadora que persisteix a Espanya, un fet constitutiu i idiosincràtic de la pell de brau teoritzat pel mateix Ortega y Gasset. La necessitat de vertebrar la nació espanyola, també per la via lingüística, és a la base de l'immens edifici d'incomprensió cap a la diversitat lingüística. La idea subjacent en aquesta concepció no és el nombre de parlants o la projecció global d'una llengua. En això el castellà és invencible. Vist des d'un campanar, la cosa és que perquè una llengua sigui *nacional* no pot tenir caràcter local. I això és el que fa que les llengües *regionals* siguin vistes com quelcom amarat d'un

component identitari, ranci i carrincló. No ho dic jo, ho diu el cèlebre manifest per la *lengua común* avalat pels Vargas Llosa i companyia.

No cal dir que aquest també és un tema que reclama sensibilitat i equilibri, en aquest cas entre cultures hegemòniques i minoritzades a l'Estat. D'entrada, els pares de la Constitució de 1978, seguint l'estela de la de 1931, van instituir un model lingüístic que només menciona el castellà, que és d'obligat coneixement i oficial arreu. No se'ls va acudir fer com al Quebec o als cantons suïssos, on es pot utilitzar qualsevol llengua oficial, per descomptat en les institucions que són comunes. Vull dir que el fet que el català sigui una llengua amb una notable demografia (més de 10 milions de parlants) i compti amb una àmplia producció cultural i comunicativa ha de menar a canvis estructurals perquè l'Estat es reconegui d'una vegada per totes com a plurilingüe. No n'hi ha prou amb mesures executives com el format bilingüe del document d'identitat o el permís de conduir. Cal que el plurilingüisme es normalitzi als tribunals i a l'Administració de l'Estat, com reclama el Comitè de Ministres del Consell d'Europa en les successives rondes de monitorització de la Carta Europea de Llengües Regionals i Minoritàries.

Les visites que Illa podria haver fet

Certament, en aquest context prenen especial valor alguns acords polítics recentment orientats a la garantia del plurilingüisme, com la reforma del Reglament del Congrés dels Diputats, que ha permès utilitzar qualsevol de les llengües oficials, o el compromís d'afavorir la presència de totes les llengües oficials a la UE, on són oficials altres

llengües menys parlades com el danès, el gaèlic (irlandès), el croat, l'eslovè, el maltès, el lituà, el letó o l'estonià. Però tot això seria més fàcil i més sostenible si abans fem passos a dins a favor del reconeixement polític, institucional i legal del plurilingüisme.

Joan Ridao és professor de dret constitucional i lletrat del Parlament